

Een huis

lets voorbij de altijd drukke Heuvelpoort splitste de Normaal-schoolstraat zich in de Ottergemse- en de Zwijnaardsesteenweg. Het huis van Mémé en Bompie was het tweede van de Ottergemsesteenweg. Mémé baatte er 'Couture Francy' uit, een winkel in dameskledij. De Ottergemsesteenweg begon veelbelovend met een schoonheidsinstituut en Mémés winkel, maar werd daarna een grijze, eerder banale straat waar de rij woonhuizen maar sporadisch werd onderbroken door een enkele bakker of slager. De Zwijnaardsesteenweg daarentegen was een levendige winkelstraat en wanneer Mémé het over 'de steenweg' had, bedoelde ze steevast de Zwijnaardsesteenweg. Het huis keek uit op de splitsing en daar stond als een gestrand tankschip een log gebouw, ooit cinema Metro.

Nog een paar dagen en het is weer Nieuwjaar. Ik heb een stapel fotoalbums uit de kast gehaald. Het bovenste, een oblong boek met een lichtbruine lederen kaft, is er één van mijn grootouders. Ik heb zin om voor één keer een hele dag binnen te blijven en foto's te bekijken. Een stad lokt je altijd weer naar buiten. Het stormt, een extra reden om binnen te blijven. In ons stadstuinje zwiepen de toppen van de bomen heen en weer,

het groen schuurt tegen de te lang geleden witgekalkte muren. Mijn oma hield van sparren en taxussen, van bomen die hun bladeren niet verliezen (waar moest je met je tuinafval naartoe als je niet met de auto reed?). Het jaar voor ze stierf, verving ze nog eens alle te groot geworden bomen en te uitbundig gegroeide struiken door kleinere exemplaren.

Een hele onderneming, want alles wat werd omgehakt moest daarna in kleine stukjes worden gezaagd om eerst via de keuken, en dan de inkomhal het huis uit te worden gebracht. Weken later vonden we nog overal naalden en takjes.

Tegen de avond ga ik toch eens tot aan de voordeur. De deur sleept. De storm is gaan liggen en het is helemaal niet koud. Het is stil op straat. In de huizenrij aan de overkant brandt er slechts achter één raam licht. De studenten zijn terug naar hun dorpen en verkavelingen. De blokperiode komt in zicht en velen zullen pas met de examens terugkomen. Een fiets staat eenzaam tegen de lange blinde zijmuur van de supermarkt. Een tiental jaar geleden was deze buurt nog een volkswijk waar ook enkele studenten woonden. Nu domineren de studenten. De vertrouwde harde en schelle Gentse klanken zijn bijna volledig verdrongen door West-Vlaamse glottisslagen. De buurtwinkels worden één voor één vervangen door horeca. Mijn grootouders zouden hun buurt met moeite herkennen.

Kerstavond

Zijn vader zette hem, zijn zus en zijn moeder af voor het huis met de gevel in gele baksteen en reed verder om een parkeerplaats te zoeken. Auto's reden gedurig aan en af. Overal liepen feestelijk uitgedoste mensen, beladen met tassen en zakken vol cadeautjes. De dekenij had tussen de huizen feestverlichting laten spannen en uit luidsprekers klonk kerstmuziek.

De etalage van Mémés winkel baadde in het licht.

Blouses stonden er als lieve spoken rechtop, op hun plaats gehouden door onzichtbare nylonraden. In het midden van een winterlandschap zat de mannequin. Ze droeg een lange, grijze jas en had een bontmuts op.

Met plukjes watten had Mémé de illusie van sneeuw gecreëerd.

Ze belden aan. Hij hoorde het geklik van zijn oma's hakken.

De zware, getraliede voordeur sleepte bij het openen.

'Kom vlug binnen', zei Mémé, lichtjes buiten adem, 'het is te koud om lang buiten te blijven staan.' Ze kusten. Mémé droeg een donkerblauwe rok tot net over de knie en een witte blouse met lange, wijde mouwen. Op haar blouse zat een goudkleurige broche in de vorm van een harpje.

Zijn pa kwam nu ook aangestapt.

'Een plaatsje gevonden? Kom binnen!'

Via de keuken, waar hij een glimp opving van met aluminiumfolie afgedekte schotels, gingen ze naar de woonkamer. Het was er warm. De vlammetjes dansten hoog in de kachel. Bompie en Maraine (de moeder van Bompie) zaten in de lichtgroene driezit voor de tv.

‘Doe jullie jassen uit!’, zei Mémé, ‘Om zes uur stond ik nog met klanten. Ik heb ze buiten moeten zetten, sommige mensen...’

Bompie nam hun jassen aan. ‘Op Kerstavond, de laatste minuut, willen ze nog een kleedje kopen... Het was dan nog Madame Foret..., ze woont, och Here, nog geen honderd meter van hier.’

Maraine deed teken dat ze ook een kus wou. Haar wangen voelden koud maar onverwacht zacht aan. Ze droeg een lange zwarte rok en een knalrode blouse. Rond haar hoed had ze stukjes kerstslinger gedrapeerd. Ze was hardhorig en het was heel moeilijk een gesprek met haar te voeren.

Volgens Mémé had Maraine als kind eens kersenpitten in haar oren gestopt en die zaten er nu, bijna tachtig jaar later, nog steeds in. Op de lage salontafel, tussen de televisie en de zetel in, stond een dienblad met champagneglazen klaar.

Voor de kinderen was er Spa Citron.

‘Wie gaat de fles openen?’, vroeg Mémé. Hij keek gespannen toe maar zijn pa wist de fles zonder knal te openen.

‘Voor mij maar een half glaasje’, zei Mémé vlug, ‘anders word ik zat.’

‘Champi, champo, champoempel’, zong Maraine. Er werd met de glazen getikt en terwijl de volwassenen van hun champagne

nipten, mochten zijn zus en hij een eerste van een hele reeks 'pakjes' openmaken. 'Ze houden er zich mee bezig', vergoelijkte Mémé de overvloed aan geschenkjes. Maraine verzamelde het verwijderde inpakpapier en streek het op haar schoot glad. Ze vouwde alles op tot bruikbare vellen voor het volgende jaar. 'Weeral bijna een jaar voorbij', zei Mémé, 'het gaat allemaal toch zo vlug, een jaar is niks meer.' Zijn ma en pa knikten instemmend. Mémé ging rond met kaasblokjes en toastjes. Bompie at gulzig. Het was al bijna zeven uur en hij was het gewoon om voor het nieuws van zes te eten.

Na het aperitief gingen ze aan tafel. Het voorgerecht was een garnalencocktail.

'Het is al honderd frank voor één kilo garnalen', klaagde Bompie. 'Niet zagen', zei Mémé, 'Dat is normaal. De winkels profiteren van de feestdagen. En wij moeten genieten, het is maar één keer Kerstavond op een jaar.'

Het hoofdgerecht was vol au vent met Frans brood.

Frieten of kroketten konden niet, want wanneer ze de frietketel gebruikten en tegelijkertijd de verlichting in de winkel aanlieten, sprongen de zekeringen. En op Kerstavond konden ze toch niet met een donkere etalage zitten. Normaal deed Bompie om acht uur de lichten van de winkel uit maar vandaag mochten de etalagelampen ongelimiteerd blijven branden.

Mémé was het niet gewoon te koken en was zichtbaar nerveus. Het was één van de zeldzame keren dat ze de oven gebruikte en net zoals de vorige jaren had ze in haar huishoudbboekje moeten

opzoeken hoe ze die moest aansteken. Hoewel het hen goed smaakte en er nergens iets op aan te merken viel, jammerde ze toch dat de saus niet was wat ze moest zijn en dat het eten toch zo vlug koud werd.

Tussen voor- en hoofdgerecht hadden ze de resterende pakjes opengemaakt en nu kwamen de enveloppen met geld tevoorschijn. Die enveloppen gaven ze vlug aan hun ma. Met geld kon hij niet veel doen, enkel in de geheime la onder zijn bed bewaren voor later. Een 'later' waar hij zich niet veel bij kon voorstellen. In die la lag al een gemiddeld maandloon, een rijkdom waar hij zelden aan dacht.

Na de koffje en de ijstaart gingen Maraine en Bompie tv kijken. Zijn pa volgde hen naar de zetel. Hij hoopte op het sportjaar-overzicht maar kreeg Franse variétéschows voorgeschoteld. Mémé en zijn ma bleven nog wat napraten aan tafel. Hoewel ze elkaar bijna elke dag zagen, hadden ze toch weer veel te vertellen. Hij bleef bij zijn ma en oma en las één van zijn nieuwe strips. De woorden van de volwassenen en het lawaai van de tv drongen niet tot hem door. Zijn kleine zus was al op de schoot van zijn ma in slaap gevallen.

Toen ze iets voor middernacht naar huis vertrokken, voelde de buitenlucht bitterkoud aan. Een regiemeester leek het vertrek in de straat te hebben gesynchroniseerd. Overal gingen deuren open en zag je nog nauwivende mensen auto's instappen.

Traag reden ze de Kerstnacht in.